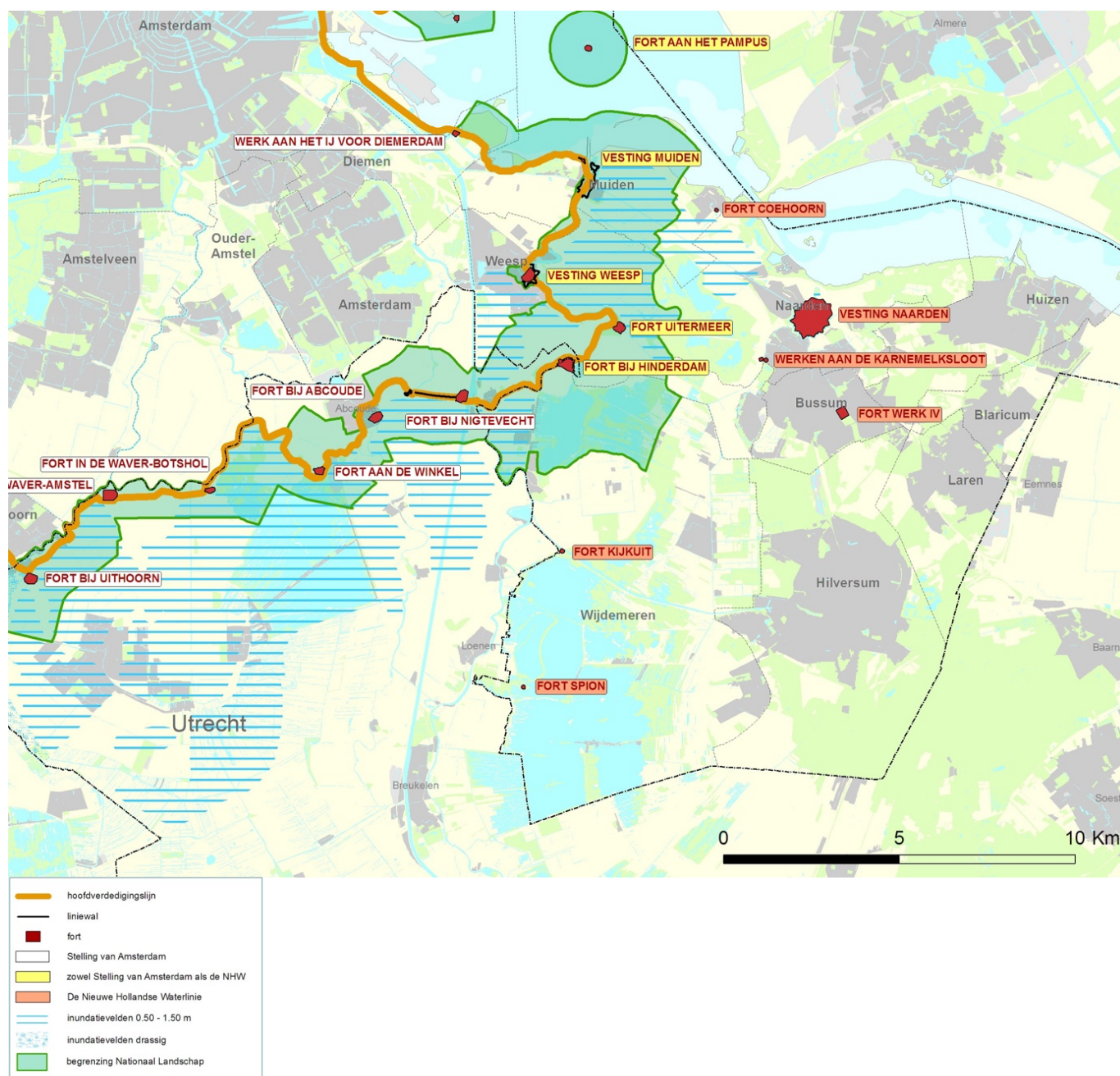
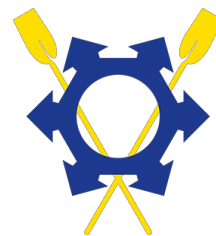

Rondje Naarden - Weesp - Muiden - Naarden

Dit is een beschrijving van een rondtocht Naarden-Weesp-Muiden-Naarden. We benoemen opmerkelijke **bezienswaardigheden** die vanuit de boot te zien zijn en geven een summier achtergrond over wat deze drie steden verbindt in de **geschiedenis**. Een handzame **routebeschrijving** voor onderweg geeft beknopt de beschrijving van de roeitour in grote letters.

Al roeiend kun je zelf ervaren hoe in het Vecht- en Plassengebied de Stelling van Amsterdam en de Nieuwe Hollandse Waterlinie samengaan.

Rondje Naarden - Weesp - Muiden - Naarden

Routebeschrijving

1. De roeivereniging ligt aan de buitengracht. **BB** uit en dan onder de ophaalbrug door. Volg de buitengracht tot na de eerste SB bocht.
2. Bij het scheepvaartbord **6** **BB** uit, onder een bruggetje door. Daarachter, aan het begin van de Karnemelksloot ligt het vogelasiel. Houd SB aan. Bij alle bruggen slippen (met uitzondering van de spoorbrug). De Karnemelksloot gaat over in de 's-Gravelandse Vaart. Deze volgen tot de **Uitermeersluis**.

Naast het fort is een restaurant met een terras aan het water van de Vecht. Wil je er aanleggen, ga dan na de Uitermeersluis BB uit langs het restaurant en ontdek een kleine begroeide doorgang naar een aanleghaventje achter het restaurant.

3. Na de **Uitermeersluis** draaibrug onderdoor en **SB** de **Vecht** op. Aan BB ligt het clubhuis van RV Weesp. Daarna rechtdoor bij de splitsing van de Vecht richting klapbrug. Houd SB aan. Na het jachthaventje aan SB: Let op. **Haaks SB** zie je de **Keetpoortsluis**.
4. Aan het eind van de poel onder de **Naarderpoortbrug** door. Dit is een ZEER LAGE BRUG! Op aanvraag doet de sluiswachter de brug (half) open. **Houd SB aan** en blijf op de Naardertrekvaart. Na de rode voetgangersbrug, aan het eind van de vaart onder de **Irenebrug** door.
5. Na de **Irenebrug SB uit**. Volg de brede buitengracht van Vesting Naarden. We gaan weer onder de ophaalbrug door en komen zo terug bij de roeivereniging.

Rondje Naarden - Weesp - Muiden - Naarden

Geschiedenis

Oude Hollandse waterlinie

In 1589 ontstond het idee om grote delen van Holland tegelijkertijd te verdedigen door middel van het onder water zetten van grote stukken land. Hierdoor kon men met betrekkelijk weinig militairen de waterlinie verdedigen. Dankzij deze linie kon in 1672 de opmars van het Franse leger worden gestopt. Ze liep van Muiden via Woerden en Goejanverwellesluis naar Gorinchem.

Nieuwe Hollandse Waterlinie

Tussen 1815 en 1885 onderging het verdedigingsstelsel een flinke verbetering: de Nieuwe Hollandse Waterlinie werd aangelegd. Zij is 85 km lang en loopt van de voormalige Zuiderzee tot de Biesbosch. Ook Utrecht werd daarmee in het verdedigingsstelsel opgenomen. Deze linie heeft nooit haar waarde als verdedigingslinie kunnen bewijzen, maar is wel drie keer (gedeeltelijk) in staat van verdediging gebracht. De eerste keer in 1870 toen de Frans-Duitse oorlog dreigde uit te draaien op een Europese oorlog. De tweede keer was tijdens de Eerste, de laatste tijdens de Tweede Wereldoorlog.

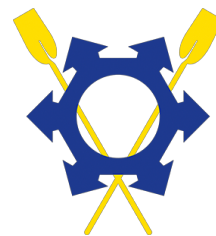
Relatie met de Stelling van Amsterdam

De Stelling van Amsterdam is een verdedigingslinie die gebouwd is tussen 1870 en 1920 en in een straal van 15 tot 20 kilometer rondom Amsterdam ligt. Ze is 135 km lang en nooit als dusdanig gebruikt vanwege de snel voortschrijdende militaire techniek. In deze roeiroute is er wat betreft Fort Uitermeer, de Vesting Weesp, de Vesting Muiden, de West-batterij Muiden en het Muiderslot een overlap van de Nieuwe Hollandse Waterlinie met de Stelling van Amsterdam. De Vesting Naarden en het Fort Ronduit behoren alleen tot de Nieuwe Hollandse Waterlinie.

De stad Naarden is beroemd om haar originele 17e-eeuwse vestingwerken.

De huidige vorm dateert uit de periode 1673 tot 1685. Aan de ster van Naarden, met zes bastions en een unieke dubbele grachtengordel, is sinds de laatste decennia van de 17e eeuw eigenlijk niets meer veranderd.

Rondje Naarden - Weesp - Muiden - Naarden

Bezienswaardigheden

Vogelasiel

Hier broedt de ijsvogel; aan BB zijn de nestgaten te zien. Vanwege alle vogels die hier zwemmen gaan we hier met lichte haal langs.

Karnemelksloot

Deze is eind 16e eeuw gegraven met de bedoeling het slibafval uit de Zuiderzeehaven af te voeren naar het Naardermeer. Een verklaring voor de naam Karnemelksloot kan zijn: de melkwitte kleur die het water kreeg nadat het gebruikt was bij het vullen van de wol in de volmolens langs deze sloot. Bij de brug zijn we in het gebied dat deel uitmaakt van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Let op een mooi wit huisje aan SB, een voormalige fortwachterswoning uit 1865.

We roeien tussen de muren van een voormalige schotbalksluis. De sluis is in 1787 aangelegd en in 1873 verbeterd met de bedoeling om het water vast te houden bij een onderwaterzetting van het gebied rond de vesting. Aan weerskanten van de sluis liggen twee forten, eveneens aangelegd in 1887: de Westbatterij en de Oostbatterij. Ze zijn gebouwd op de plaats waar eerst lunetten stonden, eenvoudige aarden verdedigingswerken, die in 1813-1814 (het beleg van Naarden) een grote rol hebben gespeeld.

Laegieskamp

Aan BB bevindt zich het 'Laegieskamp' (vroeger 'Leysjeskamp'), een klein maar interessant en beschermd natuurgebiedje. In dit voedselarme, kwelrijke gebiedje groeien zeldzame planten zoals moerashertshooi en Spaanse ruiter. Het vormt een belangrijke ecologische verbinding tussen het Naardermeer en de Utrechtse heuvelrug.

Hilversumse Bovenmeent

Daarna aan SB begint de Hilversumse Bovenmeent. Natuurmonumenten is in de jaren 1998-'99 begonnen het waterpeil in dit poldergebied te verhogen tot dat van het Naardermeer. Hierdoor is een plas-drasgebied ontstaan dat een verbinding vormt tussen het Naardermeer en de Ankeveense plassen. Het is een in Europa uniek vogelgebied waar onder andere zilverreigers, lepelaars en de visarend te zien zijn.

's-Gravelandse Vaart

De 's-Gravelandse Vaart is gegraven in 1638. We volgen de vaart en zien aan BB een molen. Deze 'Hollandia' dateert uit 1766 en is tot 1932 in gebruik geweest als poldergemaal. We blijven de 's Gravelandse Vaart volgen totdat we bij de Uitermeersluis komen.

Rondje Naarden - Weesp - Muiden - Naarden

Fort Uitermeer

Dit fort is gebouwd in 1673 als deel van de Oude Hollandse Waterlinie en was later deel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie; in januari 1913 werd het toegevoegd aan de Stelling van Amsterdam. Specifieke taak was de afsluiting en verdediging van de 's-Gravelandse Vaart en (later) de verdediging van de spoorweg Weesp-Bussum. Het fort is gerestaureerd en Unesco Werelderfgoed. Ernaast is een restaurant met een mooi terras aan het water van de Vecht. Wil je er aanleggen, ga dan na de Uitermeersluis BB uit langs het restaurant en ontdek een kleine begroeide doorgang naar een aanleghaventje achter het restaurant.

De Eendracht

Na de Uitermeersluis vervolgen we onze route en gaan onder de draaibrug door, SB de Vecht op. We volgen de slingerende rivier waar soms veel plezierjachten zijn. Het is zaak hier goed SB wal te houden. Na enige tijd aan SB zijde zie je een rechthoekig pand, omringd door bomen. In de 18e eeuw werd het als buitenplaats met de naam De Eendracht gebouwd voor een rijke Amsterdammer. De tweede bewoner, de heer Taunay, had daar een scheepsbesluitfabriek. Hij was burgemeester van Weesperkarspel. Aan het eind van zijn leven werd hij slotvoogd van Slot Muiden. Later hebben er diverse bedrijven in gezeten.

*Clubhuis
Roeivereniging Weesp*

Roeivereniging Weesp

Verderop aan BB ligt het fraaie clubhuis van de Roeivereniging Weesp. Het is in 1937 gebouwd als zwembad, naar het ontwerp in Amsterdamse School-stijl van gemeentearchitect Kors Breijer. Het is een houten gebouw met riet gedekt. Dit op grond van de Kringenwet die voorschreef dat in het vrije schootveld om een vesting een gebouw van steen niet was toegestaan. Houten huizen konden snel worden afgebroken. In 1963 werd het onderdak van de Roeivereniging.

Rondje Naarden - Weesp - Muiden - Naarden

Molens

Na het clubhuis zien we aan BB twee molens die beide dateren uit ongeveer 1700. De eerste, 'De Eendracht', was een houtzaagmolen. De tweede, een korenmolen, heet 'De Vriendschap', en is nog altijd in gebruik. Bij de splitsing van de Vecht kort daarna gaan we rechtdoor, richting klapbrug.

Ossenmarkt

Bij de klapbrug hebben we aan SB zicht op de ronding van het fraai gerestaureerde Fort Ossenmarkt, ook wel genoemd Bakkerschans. In 1672 wordt Weesp belegerd door de Fransen. Als die dreiging afgewend is, wordt besloten om van Weesp een echte vestingstad te maken. Samen met Naarden zou Weesp de stad Amsterdam moeten beschermen. Allereerst wordt er een gracht gegraven, waardoor een eiland in de Vecht ontstaat: de Ossenmarkt. Het fort aan de Ossenmarkt was onderdeel van de vesting Weesp, die vanaf 1854 deel uitmaakte van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. In 1892 werden de vestingen Weesp en Muiden onderdeel van de Stelling van Amsterdam.

Tolgaardershuis

We gaan onder de klapbrug door en zien direct daarna, eveneens aan SB: het voormalige tolgaardershuis, gebouwd in 1732 in classicistische stijl.

Huis met het torentje

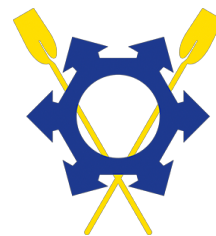
Daartegenover aan BB op nr 44: het huis met het torentje, gebouwd in 1906 door Weesper architect A.J. van Doorn onder invloed van Berlage.

Laurenskerk

Even verderop aan BB hebben we zicht op de achterkant van de Ned.Herv. Laurenskerk (de toren dateert van de twaalfde eeuw) en op de hoek daarna een groot huis met bordes. Het is het oude gemeentehuis van de voormalige gemeente Weesperkarspel, gebouwd in 1850.

Het smal Weesp

Aan BB zien we een brug. Hier was vroeger een sluis; nu het waterpeil in deze regio gelijk is hoeft er niet meer gesloten te worden. Dit punt kennen Weespers als 'we gaan het smal Weesp in'.

Rondje Naarden - Weesp - Muiden - Naarden

Huis van Wees

Vlak vóór de A1 staat aan BB een groot wit huis, het 'Huis van Wees'. Evenals het gebouw van de Roeivereniging Weesp is het onder de Kringenwet in hout gebouwd.

Muiden

Muiden is meer dan duizend jaar oud. De eerste vermeldingen van een nederzetting aan de Vechtmonding met de naam Amuthon dateren al van 777. Dat betekent 'monding van de A, waarbij A stond voor de Vecht. Via de Romeinse benaming Amuda verbasterde de naam tot Mude, Moyen en Muiden. In 953 droeg Koning Otto het dorp over aan de Sint Maartenskerk in Utrecht. In 1122 krijgt Muiden het recht om markt te houden en een omwalling aan te leggen. Na die tijd werd de vesting uitgebreid met wallen en bastions en werd de Grote Zeesluis gebouwd als onderdeel van de Oude Hollandse Waterlinie. Muiden maakte vervolgens ook deel uit van de Nieuwe Hollandse Waterlinie en de Stelling van Amsterdam

Keetpoortsluis

Even na de A1 zien we SB aanlegsteigers met jachten. Let op: pal daarna zie je SB de Keetpoortsluis, waarop een ijzeren bruggetje ligt. Deze sluis ontleent zijn naam aan de acht zoutketen die hier vroeger stonden. De huidige Keetpoortsluis met brug werd in 1855 gebouwd om de oorspronkelijke 17de-eeuwse sluis te verbeteren. De oude sluis was hier in 1641 aangelegd toen de Naardertrekvaart werd gegraven.

Naarderpoortbrug

Aan het eind van de poel ga je onder de Naarderpoortbrug door. ZEER LAGE BRUG! Platliggen en let op de rugleuning en vlag. Op aanvraag doet de sluiswachter de brug (half) open.

Muizenfort

Kort daarna zien we aan BB de wallen van de Westbatterij. Dit fort is gebouwd in 1852 als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie, op de plaats waar de Fransen al in 1799 een aarden verdedigingsbatterij hadden opgeworpen. Deze diende om de havenmond te beveiligen en de Zeedijk te flankeren. Het wordt Muizenfort genoemd, naar de grijze uniformen van de infanteristen, en is hersteld naar de situatie van 1914.

Rondje Naarden - Weesp - Muiden - Naarden

Naardertrekvaart

Vanaf het fort is er goed zicht op het rechte eind van de Naardertrekvaart. Aan BB ligt een prachtige open polder, de Noordpolder, 356 hectare groot. Het gebied is herhaaldelijk, tot in de Tweede Wereldoorlog geïndundeerd. Bebouwing is niet toegestaan. De Naardertrekvaart is een van de oudste trekvaarten van Nederland. Ze werd op 16 mei 1641 aanbesteed. Het werk moest uiterlijk op 27 mei beginnen en 28 september van hetzelfde jaar waren zowel vaert, padt ende wagenwegh tussen Amsterdam, Muiden en Naarden klaar. Op de Naardertrekvaart zien we aan SB knotwilgen en iets verder aan BB in de weilanden bunkers uit de Tweede Wereldoorlog.

Muiderslot

Muiderslot

Terugkijkend hebben we vanaf hier een mooi uitzicht op het Muiderslot. Het slot werd omstreeks 1280 in opdracht van Graaf Floris V gebouwd. De graaf werd in 1296 vermoord door opstandige edelen. Het kasteel werd verwoest maar later herbouwd. In de 17e eeuw was P.C. Hooft bewoner van het slot.

Hakkelaarsbrug

We naderen nu de Hakkelaarsbrug (let op je hoofd bij hoog water). Net hiervoor is aan BB de ingang van een smalle vaart te zien. Dit is de oude Jodenvaart, zoals die in de wandelgangen werd genoemd. Deze loopt naar de grote Joodse Begraafplaats in Muiderberg, die ca. 350 jaar oud is. De vaart volgde ongeveer de loop van het oude riviertje de Goog dat van het Naardermeer naar Muiderberg stroomde. Vroeger werden doden over dit riviertje naar de begraafplaats gebracht.

Rondje Naarden - Weesp - Muiden - Naarden

“Hij of zij is al bij de Hakkelaarsbrug” was een Amsterdams-Joods gezegde om aan te duiden dat iemand ernstig ziek was en ten dode opgeschreven. De naam ‘De Hakkelaar’ komt al op heel oude kaarten voor. Niemand weet echter waar de naam oorspronkelijk vandaan komt. De brug ligt schuin op de vaart. Daarom: matig tempo, ook vanwege eventuele tegenliggers!

Witte Huis

Iets verder aan BB staat het Witte Huis, vroeger een riante uitspanning, later de woning waarin jaren geleden Lou de Palingboer met zijn sekte verbleef. Lou is begraven in een zinken kist voor het geval hij nog op mocht staan.

De klok

We roeien verder over de lange rechte Naardertrekvaart. Parallel aan de vaart loopt aan BB de Amsterdamse Straatweg. Vroeger was hier tussen weg en vaart het jaagpad. We roeien dan langs (aan BB) de ‘klok’, een markant gebouw met staalkleurig dak. Dit is een voormalige graanmalerij: een hoog L-vormig gebouw van de toenmalige coöperatie ‘Ons Belang’ gebouwd in expressionistische stijl in 1919 en had indertijd een klok op de gevel. Bij de roeivereniging betekent ‘tot de klok varen’, dat je binnen een uur weer terug bent, dat wil zeggen als je in een gestuurde vier roeit en geen wedstrijdroeier bent.

*‘De Klok’
aan de Amsterdamsestraatweg 63*

Na enige tijd komen we bij het viaduct van de A1. Een paar meter na het viaduct kan aan BB en/of aan SB een duiker (inwateringssluissje) openstaan. We roeien steeds rechtdoor, onder de rode voetgangersbrug, de Kwakel, door en aan het eind van de vaart onder de Irenebrug door.

Na die brug gaan we SB uit. We komen nu weer op de brede buitengracht van de Vesting Naarden. We blijven de slingerende walkant volgen. Aan SB zien we het bruggetje bij het vogelasiel waar der tocht is begonnen. We blijven op de buitengracht, onder de ophaalbrug door en komen zo terug bij de roeivereniging.